

Cümlede Anlam — Deneme

Akıllı Soru · 22.10.2026 · 10 soru

Bir değerlendirme cümlesinde kullanılan yargı, herkesin aynı biçimde kabul edeceği bir bilgi olmayabilir. "Bu öykünün dili, yazarın diğer metinlerine göre daha canlıdır." cümlesinde hem iki eser arasında kıyaslama yapılmakta hem de dilin niteliği hakkında kişisel bir değerlendirme sunulmaktadır. Bu nedenle cümlenin anlamını yalnızca "daha" sözcüğüne bakarak belirlemek yeterli değildir.

1. Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Karşılaştırma bulunan her cümle nesnel bir bilgi aktarır.
- B) Bir cümlede karşılaştırma ve kişisel değerlendirme aynı anda bulunabilir.
- C) Kişisel değerlendirmeler, karşılaştırma yapıldığında nesnel nitelik kazanır.
- D) "Daha" sözcüğü kullanılan bütün cümleler üstünlük bildirir.
- E) Bir eserin diliyle ilgili değerlendirmeler bütün okuyucular için aynıdır.

I. Yargının gerçekleşmesinin bir durum veya olguya bağlı olduğu cümlelerdir. II. Önce sonucun sonra nedenin söylendiği cümlelerdir. III. Bir sonucun meydana gelmesine sebep olan durumla birlikte verildiği cümlelerdir. IV. Varlık, kavram ve durumları benzerlik, farklılık, eşitlik, üstünlük gibi ilgiler kurarak kıyaslayan cümlelerdir. V. Kişisel duygu düşünce ve yorumlar içeren, göreceli yargılar ifade eden cümlelerdir.

2. Numaralanmış cümlelerin hangisinde yargının gerçekleşmesi bir şarta bağlanmıştır?

- A) I.
- B) II.
- C) III.
- D) IV.
- E) V.

I. Yargının gerçekleşmesinin bir durum veya olguya bağlı olduğu cümlelerdir. II. Önce sonucun sonra nedenin söylendiği cümlelerdir. III. Bir sonucun meydana gelmesine sebep olan durumla birlikte verildiği cümlelerdir. IV. Varlık, kavram ve durumları benzerlik, farklılık, eşitlik, üstünlük gibi ilgiler kurarak kıyaslayan cümlelerdir. V. Kişisel duygu düşünce ve yorumlar içeren, göreceli yargılar ifade eden cümlelerdir.

3. Numaralanmış cümlelerin hangisinde varlık veya durumlar arasında benzerlik, farklılık, eşitlik ya da üstünlük ilişkisi kurulmuştur?

- A) I.
- B) II.
- C) III.
- D) IV.
- E) V.

4. “Bu öneri, ancak uygulama sırasında ortaya çıkabilecek sorunlar önceden belirlenirse başarılı olabilir.” cümlesinden kesin olarak çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Önerinin başarısı belirli bir koşulun yerine getirilmesine bağlıdır.
- B) Öneri, uygulama sırasında mutlaka başarılı olacaktır.
- C) Sorunlar önceden belirlenmeden de öneri başarıyla uygulanabilir.
- D) Uygulama sırasında hiçbir sorun ortaya çıkmayacaktır.
- E) Önerinin başarısı, sorunların nedenlerinden bağımsızdır.

Bir cümlede neden ile sonuç arasındaki bağ, kimi zaman bağlaçlarla açıkça kurulur. “Çünkü” ve “zira” gibi sözcükler, ortaya çıkan durumun gerekçesini belirtir. Bu tür cümlelerde amaçlanan bir işten çok, gerçekleşmiş bir durumun hangi etkenden kaynaklandığı üzerinde durulur.

5. Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Bazı bağlaçlar, bir durumun gerekçesini açıklamak için kullanılabilir.
- B) Neden-sonuç ilgisi yalnızca bağlaçlarla kurulabilir.
- C) Amaç bildiren bütün cümlelerde sonuçtan önce gerekçe bulunur.
- D) Bir durumun gerçekleşmesi her zaman bir koşulun varlığına bağlıdır.
- E) Gerekçesi belirtilen her cümle kişisel bir değerlendirme içerir.

6. “Bu değerlendirme, kişiden kişiye değişebileceği için kesin bir bilgi olarak kabul edilemez.” cümlesinin anlatmak istediği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Değerlendirme, kişisel farklılıklara açık olduğu için nesnel değildir.
- B) Değerlendirme, herkes tarafından aynı biçimde doğrulanabilir.
- C) Kişisel farklılıklar, değerlendirmeyi kesin ve değişmez kılar.
- D) Kesin bilgiler, kişisel yorumlara dayanarak oluşturulur.
- E) Değerlendirmenin doğruluğu, kişiden bağımsız olarak belirlenmiştir.

Bir cümlemin anlamını belirlerken kullanılan ek ve bağlaçlar dikkatle incelenmelidir. “-sa, -se” eki, yargının gerçekleşmesini başka bir duruma bağlayabilir. ---- Bu nedenle aynı cümledeki sözcükleri yalnızca tek tek değil, aralarındaki ilişkiyi gözетerek değerlendirmek gerekir.

7. Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Böylece cümlede bir koşul ilişkisi kurulmuş olur.
- B) Bununla birlikte her cümle bir neden-sonuç ilişkisi taşır.
- C) Oysa karşılaştırma bildiren bütün yapılar bu ekle kurulur.
- D) Bu yüzden kişisel yorumlar nesnel bilgilerden daha kesindir.
- E) Nitekim amaç bildiren cümleler hiçbir ek kullanmaz.

I. Düzenli tekrar yaparsan konuyu daha kolay kavrarsın. II. Toplantı ertelendi çünkü konuşmacı rahatsızlanmıştı. III. Bu roman, yazarın önceki eserlerinden daha akıcıdır. IV. Bu serginin en etkileyici bölümü, ışık düzenlemesiyle salonun girişidir. V. Sokaklar sessizdi; gece boyunca yoğun kar yağmıştı.

8. “-sa/-se” ekiyle kurulabilen ve bir yargının gerçekleşmesini başka bir duruma bağlayan anlam, numaralanmış cümlelerin hangisinde vardır?

- A) I.
- B) II.
- C) III.
- D) IV.
- E) V.

Bir düşüncenin gerçekleşmesi, kimi zaman başka bir durumun ortaya çıkmasına bağlanır. Böyle cümlelerde anlatılan yargı, tek başına kesinleşmiş bir sonuç olarak sunulmaz. Anlatımda kullanılan ek ve bağlaçlar, bu bağı kurmaya yardımcı olur.

9. Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bir yargının gerçekleşmesi başka bir durumun gerçekleşmesine bağlanabilir.
- B) Her yargı, kendisinden önce belirtilen bir nedene dayanır.
- C) Bir amaca ulaşmak için yapılması gereken iş açıklanır.
- D) İki varlık arasındaki üstünlük ilişkisi karşılaştırılır.
- E) Kişisel duygu ve yorumlar nesnel bilgilerle desteklenir.

Karşılaştırma yapılırken iki varlık ya da durum arasında benzerlik veya farklılık kurulabilir. Bazı cümlelerde ise bu ilişki üstünlük ya da eşitlik üzerinden oluşturulur. Bu nedenle karşılaştırma, yalnızca bir unsurun diğerinden daha iyi olduğunu söylemekle sınırlı değildir.

10. Bu parçaya göre karşılaştırma cümleleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Karşılaştırma, farklı türden ilişkiler kurabilen geniş bir anlam alanıdır.
- B) Karşılaştırma cümleleri yalnızca üstünlük bildirmek amacıyla kullanılır.
- C) Karşılaştırma yapılabilmesi için iki unsurun tamamen aynı olması gerekir.
- D) Eşitlik bildiren cümleler karşılaştırma kapsamının dışında kalır.
- E) Benzerlik bildiren cümlelerde herhangi bir kıyaslama bulunmaz.

Cevap Anahtarı

1. B

2. A

3. D

4. A

5. A

6. A

7. A

8. A

9. A

10. A

Çözümler

- 1.** Parçada, aynı cümlede iki eser arasında karşılaştırma yapılırken dil hakkında kişisel bir değerlendirme de sunulabileceği belirtilmiştir. A ve C öznelikle nesnelliği karıştırır; D ve E ise parçadaki sınırlı yargıyı genelleştirir.
- 2.** I. cümlede gerçekleşme bir durum veya olguya bağlanmaktadır; bu, koşul anlamının temel özelliğidir. III. cümle ise sebep ile sonucu birlikte verdiği için koşul değil, neden-sonuç ilişkisi kurar.
- 3.** IV. cümlede varlık, kavram ve durumların çeşitli yönlerden kıyaslandığı belirtilmiştir; bu, karşılaştırma anlamını açıkça ortaya koyar. I. cümle ise gerçekleşmeyi bir duruma bağladığından koşul ilişkisi kurar.
- 4.** Cümlede başarı, sorunların önceden belirlenmesi koşuluna bağlanmıştır. Diğer seçenekler bu koşullu anlatımı kesinliğe çevirerek cümlenin anlamını değiştirmektedir.
- 5.** Parça, bazı bağlaçların gerçekleşen durumların gerekçesini göstermede kullanıldığını belirtmektedir. B yalnızca bağlaçları kabul ederek kapsamı daraltır; C, D ve E parçada desteklenmeyen genellemelerdir.
- 6.** Cümlede değerlendirmelerin kişiden kişiye değişebildiği ve bu nedenle kesin bilgi sayılamayacağı belirtilmektedir. Bu özellik öznel anlatımın göreceli oluşuyla örtüşür; B, C, D ve E cümlelerin tersine sonuçlara ulaşmaktadır.
- 7.** Önce ekin yargıyı başka bir duruma bağladığı belirtilmiş, ardından bunun sonucu açıklanmıştır. A seçeneği bu açıklamayı koşul ilişkisiyle tamamlar; diğerleri farklı anlam türlerini konuya uygunsuz biçimde geneller.
- 8.** I. cümlede kavrama eylemi, düzenli tekrar yapma durumuna bağlanmıştır. Bu nedenle yargının gerçekleşmesi bir koşula dayanmaktadır. II. cümledeki “çünkü” neden-sonuç ilişkisi kurduğu için en güçlü çeldiricidir; ancak orada bir şart değil, gerekçe belirtilmiştir.
- 9.** Parçada gerçekleşmenin başka bir duruma bağlanması vurgulanmaktadır. Bu, koşul anlamının temel özelliğidir; B neden-sonuç, C amaç-sonuç, D karşılaştırma, E ise öznel anlatımla ilgilidir.
- 10.** Parça, karşılaştırmanın benzerlik, farklılık, üstünlük ve eşitlik ilişkileriyle kurulabileceğini belirtmektedir. Bu nedenle kavram yalnızca üstünlük bildiren cümlelerle sınırlandırılmaz.